

Ο ναός του Ποσειδώνα στο Σούνιο

/ [Πεμπτουσία](#)

image not found or type unknown

Ο αρχαίος δήμος του Σουνίου ανήκε στη Λεοντίδα φυλή και εκτεινόταν στην περιοχή ανάμεσα στο Λαύριο, τα Μεγάλα Πεύκα, την Καμάριζα και το ακρωτήριο. Το ιερό του Ποσειδώνα και της Αθηνάς στο ακρωτήριο του Σουνίου αποτελεί ένα από τα σημαντικότερα ιερά της Αττικής. Από αρχαιοτάτους χρόνους μαρτυρείται ότι υπήρχε στο ακρωτήριο ναός της Αθηνάς Σουνιαδος. Στην Οδύσσεια του Ομήρου (γ 278) αναφέρεται το «Σούνιον ιρόν» όπου τάφηκε ο Φρόντις, ο κυβερνήτης του πλοίου του Μενελάου, που πέθανε στο ταξίδι της επιστροφής. Η αναφορά αυτή στην ιερότητα του Σουνίου συνδέεται με την ύπαρξη λατρείας κάποιου ήρωα ήδη από τον 8ο αι. π.Χ. Η περίοδος ακμής για το Σούνιο υπήρξε ο 5ος αι. π.Χ και συγκεκριμένα τα χρόνια που ακολούθησαν τους ελληνοπερσικούς πολέμους.

Η κατοίκηση στην περιοχή του Σουνίου από τους προϊστορικούς χρόνους είναι επιβεβαιωμένη από σποραδικά ευρήματα που βρέθηκαν στο χώρο. Τα ευρήματα αυτά δεν συνδέονται με κάποια σημαντική λατρεία στους χρόνους αυτούς. Αντίθετα αυξάνουν κατά τον 7ο αι. π.Χ. εποχή κατά την οποία υπάρχει στο Σούνιο οργανωμένη λατρεία σε δύο σημεία του ακρωτηρίου. Στην άκρη της Σουνιακής χερσονήσου που αποτελεί το νοτιότερο τμήμα γης της Αττικής οι Αθηναίοι

ίδρυσαν ιερά τιμώντας δύο από τους μεγαλύτερους θεούς τους, την Αθηνά και τον Ποσειδώνα. Στο νοτιότερο σημείο βρίσκεται το τέμενος του Ποσειδώνα και 500μ. βορειοανατολικά του το ιερό της Αθηνάς. Στη διάρκεια του 6ου αι. π.Χ. στα ιερά τόσο του Ποσειδώνα όσο και της Αθηνάς υπήρχαν σπουδαία αναθήματα. Όμως μόλις στις αρχές του 5ου αι. π.Χ. οι Αθηναίοι αποφασίζουν να προχωρήσουν στην κατασκευή ενός επιβλητικού ναού στο ιερό του Ποσειδώνα. Ο παλαιότερος αυτός πώρινος ναός του τέλους του 6ου αι. π.Χ., καταστράφηκε πριν από την ολοκλήρωσή του, κατά την εισβολή των Περσών το 480 π.Χ. Πριν από την ίδρυση των ναών στο τέμενος είχαν τοποθετηθεί μαρμάρινοι κούροι που καταστράφηκαν επίσης από τους Πέρσες. Τα ερείπια του ναού που σώζονται σήμερα ανήκουν σε μεταγενέστερο ναό.

Το ιερό του Ποσειδώνα βρίσκεται μέσα στο φρούριο που προστάτευε τα παράλια της Αττικής και την μεταλλοφόρα ζώνη. Το Σούνιο κατείχε ένα σημαντικό τμήμα της μεταλλοφόρας ζώνης της Αττικής καθώς και τη περιοχή της Αγριλέζας με τα λατομεία. Σε όλη την έκταση του δήμου έχουν βρεθεί μεταλλευτικές εγκαταστάσεις, σπίτια, αγροικίες, δρόμοι και νεκροταφεία. Ένα μεγάλο νεκροταφείο των γεωμετρικών και κλασικών χρόνων εκτείνεται στην ακτή δυτικά του ακρωτηρίου.

Στο χαμηλότερο λόφο βόρεια του ιερού του Ποσειδώνα ιδρύθηκε το ιερό της Αθηνάς. Στην Αθηνά ήταν αφιερωμένοι δύο ναοί, ο μικρός ορθογώνιος δωρικός ναός των αρχών του 6ου αι. π.Χ. και ο νεώτερος και μεγαλύτερος ιωνικός ναός με βωμό στην νότια πλευρά του.

Τον οικοδομικό οργανισμό του 5ου αι. π.Χ. ακολουθεί η σταδιακή παρακμή της περιοχής. Το 412 π.Χ. στο διάστημα του Πελοποννησιακού πολέμου το Σούνιο είχε οχυρωθεί σύμφωνα με το Θουκυδίδη. Οι Αθηναίοι είχαν προμηθευτεί ξυλεία για να οχυρώσουν το Σούνιο και να εξασφαλίσουν έτσι τον περίπλου των σιταγωγών πλοίων τους. Η χρήση διαφορετικών τεχνικών και υλικών πιστεύεται ότι δηλώνει επισκευές και προσθήκες, που έγιναν κατά τη διάρκεια του Χερμωνιδείου Πολέμου και μετά (266-229 π.Χ.).

Από τον 1ο αι. π.Χ. τα ιερά του Σουνίου φαίνεται πως παρακμάζουν. Ο Πausανίας το 2ο αι. μ.Χ. κάνει τον περίπλου του ακρωτηρίου και αποδίδει το ναό στην άκρη του εσφαλμένα στην Αθηνά γεγονός που αποδεικνύει την παρακμή του χώρου.

Η θέση του ναού παρέμεινε όμως γνωστή κατά τα μεταγενέστερα χρόνια. Πολλοί ήταν μάλιστα οι περιηγητές που επισκέφτηκαν το χώρο πριν από την έναρξη των ανασκαφών ανάμεσα στους οποίους ξεχωρίζει η μορφή του λόρδου Βύρωνα.

Οι ανασκαφές στο χώρο του Σουνίου ξεκίνησαν το 1825 από τους Dilettanti και ήταν περιορισμένης έκτασης όπως και αυτές του Dorpfeld το 1884. Είχαν ως σημείο αναφοράς το χώρο του ιερού του Ποσειδώνα. Η συστηματική έρευνα ξεκίνησε στα τέλη του 19ου αι., κατά το έτος 1884 από την Αρχαιολογική Εταιρεία και διήρκεσε ως το 1915. Τη διεύθυνση των ανασκαφών είχε ο Β. Στάης ο οποίος συνεργάστηκε με τον αρχιτέκτονα Α. Ορλάνδο. Η Αρχαιολογική Εταιρεία διεξάγει νέες ανασκαφές από το έτος 1994 στο φρούριο.